

Kies Buitengewoon Raak!

Studiekeuzepakket op maat van het buitengewoon onderwijs

DOOR LIESE VANDERAUWERA EN GERT ROOMS

T

TWEE SPOREN: OUDERS EN LEERLINGEN

Kies Buitengewoon Raak! is een pakket met materiaal voor leerkrachten om ouderbijeenkomsten rond de overgang

van het buitengewoon lager onderwijs naar het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO), en van het eerste jaar BuSO naar de opleidingsfase te organiseren. Het pakket bevat daarnaast ook materiaal om in de klas met deze leerlingen hun talenten te ontdekken. Op die manier kan een school inzetten op twee sporen bij de studiekeuzebegeleiding: ze trekt en informeert ouders en kinderen op een zeer interactieve manier. De Schoolbrug vzw ontwikkelde dit pakket.

Kies Buitengewoon Raak! is gebaseerd op het pakket Kies Raak!, dat ook materialen bevat om te werken met ouders en leerlingen rond studiekeuze, maar dan bedoeld voor de derde graad van het lager onderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Kies Raak! bestaat al tien jaar. Regelmatig kreeg De Schoolbrug de vraag of het materiaal ook geschikt was voor het buitengewoon onderwijs, maar niet alles van Kies Raak! bleek bruikbaar hiervoor. Met de steun van de Koningin Paolastichting werkte De Schoolbrug nieuw studiekeuzemateriaal uit op maat van het buitengewoon onderwijs, type basisaanbod. Samen met vier Antwerpse proefscholen uit het buitengewoon lager onderwijs (Leerexpert De Biekorf, Leerexpert De Leydraad, Leerexpert Morckhoven en Leerexpert Jozef Van Poppel) hebben ze drie jaar geëxperimenteerd voor de ontwikkeling van het pakket.

Liese Vanderauwera is sinds 10 jaar actief bij De Schoolbrug vzw. Ze legde de kiemen van het project Kies Raak! al tijdens haar stageopdracht.

Gert Rooms is 11 jaar actief in De Schoolbrug vzw. Hij stond mee in voor de uitwerking van de studiekeuzepakketten Kies Raak! en Kies Buitengewoon Raak! Binnen de Schoolbrug vzw is hij vooral actief rond de thema's studiekeuze en alternatieven voor klassiek huiswerk.

Kies (Buitengewoon) Raak! streeft naar een bewuste studiekeuze op basis van talenten en interesses van alle kinderen. Het uitgangspunt is dat een bewuste studiekeuze er een is met voldoende kennis over het aanbod, in dialoog met alle betrokkenen en met de nodige zelfkennis. Bij de ontwikkeling van Kies Buitengewoon Raak! stonden twee doelen voorop: 1) vertrekken vanuit talenten en interesses van het kind en 2) ouders en kinderen de overstap naar het BuSO als een positieve keuze laten ervaren en niet als een tekortschieten voor het gewone onderwijs.

KIES BUITENGEWOON RAAK! MET LEERLINGEN IN DE KLAS

Lange tijd beet de Schoolbrug vzw haar tanden stuk op hoe ze de talentenzoektocht van Kies Raak! kon omzetten naar een talenten- en interessetraject voor het buitengewoon onderwijs. In Kies Raak! wordt er vertrokken vanuit vier interessedomeneinen. Bij het buitengewoon onderwijs koos men er uiteindelijk voor om te werken met zeven handen die gelinkt zijn aan studierichtingen en beroepen.

Bijvoorbeeld, de keukenhanden kan je makkelijk koppelen aan de richting grootkeuken, handelhanden aan de richting winkelhulp, ruwe handen aan de richting hoeklasser. De handen geven een overzichtelijke indeling van de te volgen richtingen en de daaraan gekoppelde beroepen.

Zowel leerlingen als leerkrachten maar ook ouders vinden het werken met 'De Handjes' heel duidelijk. Door de focus op talenten en interesses te leggen

In 't kort

Inzetten op een bewuste studie- en schoolkeuze op basis van interesses en talenten blijft een van de voornaamste sleutels om jongeren te leiden naar een succesvolle schoolloopbaan. Kies Buitengewoon Raak! is een pakket waarmee de school ouderbijeenkomsten rond studiekeuze kan organiseren en leerlingen hun talenten kan laten ontdekken. Het is bedoeld om op school te gebruiken bij de overgang van het buitengewoon lager onderwijs naar het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO), en van het eerste jaar BuSO naar de opleidingsfase.

Shutterstock

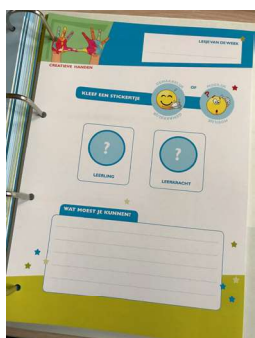
komen leerlingen en ouders los van het watervalssysteemdenken.

HET LESJE VAN DE WEEK: NADENKEN OVER INTERESSES

Met het Kies Buitengewoon Raak!-pakket krijgen leerkrachten handvatten om met leerlingen wekelijks over een lesje of activiteit te reflecteren over een van de zeven interessedomeinen ('het lesje van de week'). Over elke les of activiteit op school is te reflecteren. Knutsel je in de les een vogelhuis in elkaar, laat je een fietsband repareren (ruwe handen), dan vraag je aan de leerlingen of ze dit makkelijk of moeilijk vonden

Kies Buitengewoon Raak! werkt met zeven handen, gelinkt aan studierichtingen en beroepen: creatieve, groene, handel-, keuken-, propere, ruwe en zorgzame handen

Leerlingen gebruiken de fiches 'lesje van de week' om hun talenten te registreren. De leerling denkt na de lesactiviteit na of hij de les gemakkelijk of moeilijk vond. Leerlingen vullen ook in welke talenten ze inzetten tijdens de lesactiviteit.

en laat je hen er een passende smiley bij kleven. Is er een beurtrol om de planten water te geven of de kippen te verzorgen (groene handen), laat leerlingen dan na de activiteit ook een smiley kleven. Organiseer je een eefstijn? Vraag aan de kinderen welke rol ze opnemen. Staan ze graag in de keuken (keukenhanden), houden ze ervan de mensen te verwelkomen (zorgzame handen), doen ze de inkleding van de zaal (creatieve handen) ...

Een leerkracht helpt het reflectieproces door juiste vragen te stellen als: 'Wat moest je juist kunnen voor deze activiteit? Wat vond je leuk/niet leuk, makkelijk/moeilijk? Zou je dit graag als beroep doen? Wie van je klas zou jij vragen om de dieren te verzorgen als jij op vakantie bent?' Het zijn vragen die kinderen doen nadenken en dichterbij het beeld van waar ze goed in zijn en wat ze graag doen.

De taak van de leerkracht bestaat erin om leerlingen te helpen zo objectief mogelijk naar zichzelf te kijken. Reflecteren is een proces dat je kan leren. Het begeleiden hiervan vraagt enige oefening. Naarmate er meerdere reflectiemomenten worden ingebouwd, legt de leerling linken met richtingen en beroepen die hem of haar goed liggen. De leerling krijgt dan ook een goed overzicht van mogelijke richtingen en beroepen die passen bij zijn of haar profiel.

INSPIRATIEBUNDEL VOOR DE LEERKRACHT OVER STUDIEKEUZE

Naast het 'lesje van de week' bevat Kies Buitengewoon Raak! ook een inspiratiebundel met een twintigtal activiteiten die leerkrachten met de leerlingen kunnen doen rond studiekeuze. Daarin zit bijvoorbeeld een babbelbox. Bij de babbelbox laat de leerkracht de leerlingen in een kleine ruimte vragen beantwoorden voor een camera. Het gaat om vragen als: 'Zit je graag op deze school? Welke richting wil je graag volgen? Heb je zin om naar het secundair te gaan?' Deze vragen geven een beeld van de leefwereld van de kinderen en het keuzeprocess. Het is trouwens leuk de beelden te gebruiken bij bijvoorbeeld ouderbijeenkomsten. In de inspiratiebundel zit ook het beroepenspel. Dat is een uitgewerkt spelbord waarbij leerlingen

aan de hand van vragen een beroep raden. Het helpt leerlingen hun horizon te verruimen.

Het is zeker niet het opzet alle twintig methodieken uit de inspiratiebundel een na een af te werken. Het is eerder een menu waaruit een leerkracht kan kiezen. Voor veel methodieken is er weinig tot geen materiaal of voorbereidingstijd nodig. De inspiratiebundel kan je gratis downloaden: www.deschoolbrug.be/materialenbank.

KIES BUITENGEWOON RAAK! MET OUDERS

Parallel aan het werken rond talenten in de klas gaat de school aan de slag met de ouders. Er is een handleiding met meer algemene info over ouderbetrokkenheid (soorten ouderbetrokkenheid, werving, organisatie interactieve bijeenkomsten ...) en er zijn vijf uitgeschreven bijeenkomsten rond studie- en schoolkeuze.

De structuur van het secundair onderwijs wordt opgebouwd aan de hand van een 'doek' waar ouders rond zitten. Stapsgewijs wordt de structuur visueel voorgesteld en kunnen ouders vragen stellen. Op het doek zijn de B-stroom in het gewoon secundair onderwijs, OV3 en OV2 aangegeven. Voor OV4 verwijzen we door naar het doek van Kies Raak!

Deze manier van werken lokt bij ouders het stellen van vragen uit en verhoogt het inzicht in de mogelijkheden van de verschillende onderwijstypes. Zo kwam een ouder na een bijeenkomst tot volgend inzicht: 'Ik wou heel graag mijn kind in een 1B laten starten, maar ik denk nu dat hij de begeleiding en de zorg van het buitengewoon onderwijs nodig heeft.'

Naast de bijeenkomst rond de structuur zijn er nog bijeenkomsten rond talenten en interesses, getuigenissen, schoolkeuze en een beroepenmarkt. Een aantal materialen kunnen ook gebruikt worden in individuele gesprekken met ouders en kinderen (bv. de beroepenkaarten).

LEERKRACHTEN ZIJN ENTHOUSIAST OVER KIES BUITENGEWOON RAAK!

Kies Buitengewoon Raak! biedt dan wel kant-en-klare

Beroepenspel: via een spelbord met kaartjes leren leerlingen spelenderwijs verschillende beroepen kennen die ze in of na het buitengewoon secundair onderwijs kunnen leren. Leerlingen lezen aan elkaar tips voor en de andere leerlingen raden het juiste beroep.

Shutterstock

materialen en methodieken, toch kan elke school er op basis van eigen ervaringen en kennis van de eigen ouderpopulatie mee aan de slag.

Ook BuSO Sint-Jozef uit Borgerhout maakt volop gebruik van deze mogelijkheid. Volgens begeleider Thijs Van Schoonlandt heeft Kies Buitengewoon Raak! vooral de verdienste dat het thema studiekeuze sneller op de agenda staat en vooral dat elke leerkracht meer betrokken is bij het keuzeproces. Leerkrachten Pascal van Nauw en Mieke Hennissen van BuBaO Sint-Rafaël te Beveren geven aan dat de bijeenkomsten vooral interactiever zijn: 'Ouders pikken ook van elkaar zaken op waar ze zelf niet bij stil staan. Dat heeft soms meer effect dan wat wij zeggen. Er wordt meer met elkaar gepraat nu.'

AAN DE SLAG OP SCHOOL MET KIES BUITENGEWOON RAAK!

De Schoolbrug vzw hoopt dat hun materialen en methodieken zo veel mogelijk ouders en leerkrachten op weg helpen om kinderen te gidsen naar de best mogelijke studie- en schoolkeuze. Wie een richting kan kiezen die het meeste aansluit bij zijn mogelijkheden, interesses en talenten heeft meer kans op een succesvolle schoolloopbaan en een fijne job erna.

Om scholen te ondersteunen in het gebruik van de materialen komt De Schoolbrug graag een toelichting geven aan schoolteams en CLB's. Ook intervisietrajecten met verschillende scholen uit dezelfde regio kunnen voorzien worden. ☺

De Schoolbrug vzw werkt samen met Antwerpse scholen met als missie ouders, leerlingen en leerkrachten te versterken en met elkaar te verbinden. Daarnaast doorkruisen ze Vlaanderen om ook daar scholen, organisaties en verenigingen te inspireren en warm te maken voor de materialen die ze de afgelopen jaren ontwikkeld hebben.

Neem een kijkje in het aanbod en de materialenbank van De Schoolbrug. Sommige materialen zijn te koop, maar je kan ook heel wat gratis downloaden: www.deschoolbrug.be.

Voor meer info over Kies (Buitengewoon) Raak!: neem contact op met Liese Vanderauwera (liese.vanderauwera@deschoolbrug.be) of Gert Rooms (gert.rooms@deschoolbrug.be).